
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση (ΕΣΠΑ 2007-2013)

Πράξη: «Εκπαίδευση Αλλοδαπών και Παλιννοστούντων Μαθητών»

Κωδικός Έργου: 86040

Άξονας Προτεραιότητας 2: «Αναβάθμιση της ποιότητας της εκπαίδευσης και προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης στις 3 Περιφέρειες Σύγκλισης»

Παραδοτέο:

1.2.1 ΚΑΤΑΤΑΚΤΗΡΙΕΣ ΔΟΚΙΜΑΣΙΕΣ I,II & III ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗΣ ΓΛΩΣΣΙΚΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΣΤΙΣ ΤΑΞΕΙΣ ΥΠΟΔΟΧΗΣ

ΔΡΑΣΗ 1: ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΩΝ ΤΑΞΕΩΝ ΥΠΟΔΟΧΗΣ

Υποδράση 1.2: ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΓΛΩΣΣΙΚΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΣΤΙΣ ΤΑΞΕΙΣ ΥΠΟΔΟΧΗΣ

Ομάδα έργου

ΤΖΕΒΕΛΕΚΟΥ ΜΑΡΙΑ	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ 1.2 ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΟΣ ΕΡΕΥΝΗΤΡΙΑ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΛΟΓΟΥ (ΙΕΛ)
ΓΙΑΓΚΟΥ ΜΑΡΙΑ	ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΟΣ ΕΡΕΥΝΗΤΡΙΑ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΛΟΓΟΥ (ΙΕΛ)
ΚΑΝΤΖΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ	ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΟΣ ΕΡΕΥΝΗΤΡΙΑ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΛΟΓΟΥ (ΙΕΛ)
ΣΤΑΜΟΥΛΗ ΣΠΥΡΙΔΟΥΛΑ	ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΟΣ ΕΡΕΥΝΗΤΡΙΑ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΛΟΓΟΥ (ΙΕΛ)
ΠΟΥΛΙΟΥ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ	ΤΕΛΕΙΟΦΟΙΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗ ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ, ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Πίνακας καταγραφής εκδόσεων

Έκδοση	Ημερομηνία	Διαφορές από προηγούμενη έκδοση
ΤΕΛΙΚΗ	17/05/2011	-

Επιτελική σύνοψη

Το παραδοτέο 1.2.1 αποτελείται από μια σύντομη παρουσίαση των αναθεωρημένων τεστ «Ας μιλήσουμε Ελληνικά I, II, III», καθώς και από τα ίδια τα τεστ που συνοδεύονται από οπτικοακουστικό υλικό για την κατανόηση και την παραγωγή προφορικού λόγου και την παραγωγή γραπτού λόγου. Στην έκθεση γίνεται αναφορά στην κλίμακα γλωσσομάθειας του *Κοινού Ευρωπαϊκού Πλαισίου Αναφοράς για τις Γλώσσες* (ΚΕΠΑ), η οποία χρησιμοποιήθηκε ως κριτήριο για την κατασκευή των τεστ και στις αποκλίσεις από την κλίμακα αυτή που συνίστανται κυρίως στην απουσία των επιπέδων Γ1 και Γ2. Στη συνέχεια, παρουσιάζονται σύντομα τα κατακτήρια τεστ που απευθύνονται σε αλλόφωνους μαθητές πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, τα οποία αναπτύχθηκαν και χρησιμοποιήθηκαν στο πλαίσιο του Προγράμματος «Εκπαίδευση Μουσουλμανοπαίδων 2002-2004». Τέλος, περιγράφεται η αναθεώρηση των αρχικών τεστ που έγινε σύμφωνα με τις υποδείξεις του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου και αφορά την επικαιροποίησή τους, τη διόρθωση μη πετυχημένων ερωτημάτων και τη μορφοποίησή τους.

Περιεχόμενα

1	Εισαγωγή	7
2	Τα κατατακτήρια τεστ «Ας μιλήσουμε Ελληνικά I,II, III».....	8
	2.1 Η κλίμακα Γλωσσομάθειας του ΚΕΠΑ	8
	2.2 Τα Τεστ	11
	2.3 Τα χαρακτηριστικά των γραπτών Τεστ	11
	2.4 Η Γραμματική	12
	2.5 Η Συνέντευξη	12
3	Αναθεώρηση των Τεστ.....	13
4	Αναφορές	15

Κατάλογος πινάκων

Πίνακας 1: Γενική περιγραφή των επιπέδων γλωσσομάθειας του ΚΕΠΑ

Πίνακας 2: Η προσαρμοσμένη κλίμακα αξιολόγησης

Πίνακας 3: Αντιστοιχία τεστ και επιπέδων γλωσσομάθειας

Πίνακας 4: Αντιστοιχία τεστ, ηλικιών και επιπέδων γλωσσομάθειας των γραπτών τεστ

1 Εισαγωγή

Για τις ανάγκες διερεύνησης του επιπέδου ελληνομάθειας των αλλόφωνων μαθητών της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στα πλαίσια της Δράσης «Υποστήριξη της λειτουργίας των Τάξεων Υποδοχής» και ειδικότερα της Υποδράσης που σχετίζεται με τη διερεύνηση των γλωσσικών αναγκών των μαθητών στις Τάξεις Υποδοχής αναθεωρήθηκαν τα κατατακτήρια τεστ «Ας μιλήσουμε Ελληνικά I, II, III», τα οποία αναπτύχθηκαν και χρησιμοποιήθηκαν στο πλαίσιο του Προγράμματος «Εκπαίδευση Μουσουλμανοπαίδων 2002-2004». Η αναθεώρηση έγινε σύμφωνα με τις υποδείξεις του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου. Στη συνέχεια περιγράφεται η μέθοδος συγκρότησης των κατατακτήριων τεστ καθώς και η διαδικασία αναθεώρησής τους.

2 Τα κατατακτήρια τεστ «Ας μιλήσουμε Ελληνικά I, II, III»

2.1. Η ΚΛΙΜΑΚΑ ΓΛΩΣΣΟΜΑΘΕΙΑΣ ΤΟΥ ΚΕΠΑ

Η μέτρηση της γλωσσομάθειας προϋποθέτει πριν από όλα την υιοθέτηση μιας κλίμακας αξιολόγησης, δηλαδή μιας κλίμακας στην οποία περιγράφονται οι γλωσσικές δυνατότητες του ομιλητή κάθε σταδίου. Οι περιγραφές αυτές αποτελούν τη βάση για τη συγκρότηση των τεστ αξιολόγησης της γλωσσικής επάρκειας (McNamara 1996). Στην προκείμενη έρευνα υιοθετήθηκε η κλίμακα του Κοινού Ευρωπαϊκού Πλαισίου Αναφοράς για τις Γλώσσες (ΚΕΠΑ) (*Common European Framework of Reference for Languages 2001*).

Η κλίμακα του Συμβουλίου της Ευρώπης έχει στόχο την ανάπτυξη μιας κοινής πολιτικής αποτίμησης της γλωσσομάθειας στις χώρες που ανήκουν στην ΕΕ. Διασπάται σε έξι επίπεδα: Α1 (στοιχειώδες επίπεδο), Α2 (εισαγωγικό), Β1 (βασικό επίπεδο), Β2 (επίπεδο επάρκειας), Γ1 (προχωρημένο επίπεδο) και Γ2 (επίπεδο αυτάρκειας). Κάθε επίπεδο ορίζεται με βάση λεπτομερείς περιγραφές της γλωσσικής επίδοσης του ομιλητή που ανήκει στο συγκεκριμένο επίπεδο (βλ. Council of Europe 2001). Στον παρακάτω πίνακα (Πίνακας 1) παρατίθεται μια συνοπτική περιγραφή του κάθε επιπέδου.

Επαρκής χρήστης	Γ2	Μπορεί να κατανοήσει με ευκολία σχεδόν ό,τι ακούει και διαβάζει. Μπορεί να αποδώσει περιληπτικά πληροφορίες από διαφορετικές προφορικές και γραπτές πηγές, επαναδιατυπώνοντας επιχειρήματα και οργανώνοντάς τα σε ένα συνεκτικό κείμενο. Μπορεί να εκφραστεί αυθόρμητα, με μεγάλη άνεση και ακρίβεια, διαφοροποιώντας λεπτές αποχρώσεις σημασίας ακόμα και σε πολύπλοκες περιστάσεις.
	Γ1	Μπορεί να κατανοήσει ένα ευρύ φάσμα απαιτητικών εκτεταμένων κειμένων και να αναγνωρίσει την υπονοούμενη σημασία. Μπορεί να εκφραστεί με άνεση και αυθορμητισμό χωρίς εμφανή αναζήτηση εκφράσεων. Μπορεί να χρησιμοποιήσει τη γλώσσα ευέλικτα και αποτελεσματικά για κοινωνικούς, ακαδημαϊκούς και επαγγελματικούς σκοπούς. Μπορεί να παραγάγει σαφή, καλά δομημένα και λεπτομερή κείμενα για πολύπλοκα θέματα, επιδεικνύοντας ελεγχόμενη χρήση οργανωτικών σχημάτων, συνδετικών και μέσων συνοχής.

Ανεξάρτητος χρήστης	B2	Μπορεί να κατανοήσει τις βασικές ιδέες ενός πολύπλοκου κειμένου για συγκεκριμένα και αφηρημένα θέματα, καθώς και τεχνικού χαρακτήρα συζητήσεις σε τομείς της ειδικότητάς του. Μπορεί να επικοινωνήσει με τέτοιο βαθμό άνεσης και αυθορμητισμού που καθιστά δυνατή την απρόσκοπτη αλληλεπίδραση με φυσικούς ομιλητές. Μπορεί να παραγάγει σαφή, λεπτομερή κείμενα για ένα ευρύ φάσμα θεμάτων και να εξηγήσει τις απόψεις του για επίκαιρα θέματα εκφράζοντας τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα των διάφορων εναλλακτικών δυνατοτήτων.
	B1	Μπορεί να κατανοήσει τα βασικά σημεία ενός προφορικού κειμένου που εκφωνείται με την κοινή προφορά και με καθαρή άρθρωση για οικεία θέματα που αντιμετωπίζει στο σχολείο, στη δουλειά, στον ελεύθερό του χρόνο κτλ. Μπορεί να χειριστεί τις πιο πολλές από τις καταστάσεις που μπορεί να συναντήσει σε ταξίδια. Μπορεί να παραγάγει απλά συνεκτικά κείμενα για οικεία θέματα ή θέματα προσωπικού ενδιαφέροντος. Μπορεί να περιγράψει εμπειρίες και γεγονότα, όνειρα, ελπίδες και φιλοδοξίες και να δώσει με συντομία αίτια και ερμηνείες για τις απόψεις και τα σχέδιά του.
Βασικός χρήστης	A2	Μπορεί να κατανοήσει προτάσεις και εκφράσεις υψηλής συχνότητας, που σχετίζονται με περιοχές άμεσου ενδιαφέροντος (πολύ βασικές πληροφορίες για τον εαυτό του και την οικογένειά του, ψώνια, εργασία κτλ.). Μπορεί να επικοινωνήσει σε απλές καθημερινές δραστηριότητες που απαιτούν απλή και άμεση ανταλλαγή πληροφοριών για οικεία θέματα και δραστηριότητες. Μπορεί να περιγράψει με απλό τρόπο εκφάνσεις του άμεσου περιβάλλοντός του και θέματα σχετικά με τομείς άμεσης ανάγκης.
	A1	Μπορεί να κατανοήσει και να χρησιμοποιήσει οικείες καθημερινές εκφράσεις και πολύ βασικές φράσεις με σκοπό την ικανοποίηση συγκεκριμένων αναγκών. Μπορεί να συστηθεί σε άλλους και να κάνει ή να απαντήσει σε ερωτήσεις για προσωπικές πληροφορίες, όπως για τον τόπο που ζει, για ανθρώπους που γνωρίζει και για πράγματα που του ανήκουν. Μπορεί να επικοινωνήσει με απλό τρόπο, με την προϋπόθεση ότι ο συνομιλητής μιλάει αργά και καθαρά και είναι πρόθυμος να βοηθήσει.

Πίνακας 1: Γενική περιγραφή των επιπέδων γλωσσομάθειας του ΚΕΠΑ.

Λαμβάνοντας υπόψη την αντιστοίχιση των γενικών περιγραφών των επιπέδων γλωσσομάθειας με τις συγκεκριμένες πραγματώσεις τους στην ελληνική γλώσσα (Διατμηματικό Πρόγραμμα Διδασκαλίας της Ελληνικής ως Ξένης Γλώσσας 1998, Κοντός κ.ά. 2002), το πρώτο στάδιο της δημιουργίας των τεστ ήταν η προσαρμογή της κλίμακας στο ηλικιακό φάσμα του πληθυσμού στον οποίο απευθύνονταν. Όπως φαίνεται και από την περιγραφή των επιπέδων, η συγκεκριμένη κλίμακα αφορά ενήλικες. Ήταν, κατά συνέπεια, απαραίτητο να προσαρμοστεί ώστε να ταιριάζει στις ηλικίες 6 με 13 ετών. Για τη μετατροπή της κλίμακας αυτής σε κλίμακα κατάλληλη για παιδιά χρησιμοποιήθηκαν δύο κριτήρια, η γνωσιακή ωριμότητα των παιδιών αφενός και οι επικοινωνιακές καταστάσεις στις οποίες συμμετέχουν αφετέρου. Με βάση τα κριτήρια αυτά χρησιμοποιήθηκαν μόνο ορισμένα τμήματα της κλίμακας του ΚΕΠΑ. Αποκλείστηκαν τα επίπεδα Γ1 και Γ2 και ένα υποσύνολο των γλωσσικών δραστηριοτήτων που περιλαμβάνονται στα υπόλοιπα επίπεδα. Το αποτέλεσμα των προσαρμογών-μετατροπών είναι μία κλίμακα τεσσάρων επιπέδων, Α1, Α2, Β1 και Β2. Επιπλέον, στην κλίμακα προστέθηκε ένα Προκαταρκτικό Στάδιο, για να καλύψει τα παιδιά ηλικίας 6 και 7 χρόνων, τα οποία δε θα ήταν σε θέση να ανταποκριθούν σε όλες τις δεξιότητες, καθώς πολλά από αυτά δεν ξέρουν ακόμα γραφή και ανάγνωση (Πίνακας 2).

Προκαταρκτικό Στάδιο
A1
A2
B1
B2

Πίνακας 2: Η προσαρμοσμένη κλίμακα αξιολόγησης

Το δεύτερο στάδιο ήταν η συγκεκριμενοποίηση κάθε επιπέδου γλωσσομάθειας του ΚΕΠΑ και η υλοποίησή του σε μορφή τεστ το οποίο να πληροί τις τρεις βασικές αρχές της γλωσσικής αξιολόγησης: την *εγκυρότητα*, την *αξιοπιστία*, και τη *χρηστικότητα*¹.

---

¹ Bachman 1990, McNamara 1996, O'Sullivan & Weir 2002, Weir 1993, Weir 2004.

2.2. ΤΑ ΤΕΣΤ

Έχοντας ως βάση την προσαρμοσμένη κλίμακα που προαναφέρθηκε, καθώς και ένα πλαίσιο συγκεκριμένων προδιαγραφών που διασφαλίζουν την εγκυρότητα της διαδικασίας αξιολόγησης, δημιουργήθηκαν τρία τεστ αυξανόμενης δυσκολίας, τα *Ας Μιλήσουμε Ελληνικά I, II και III*, ένα για κάθε δύο τάξεις του δημοτικού. Το πρώτο τεστ αντιστοιχεί στο Προκαταρκτικό στάδιο και στα επίπεδα A1 και A2, το δεύτερο στα επίπεδα A1 ως B1 και το τρίτο στα επίπεδα A2 ως B2 (Πίνακας 3).

Τεστ	Επίπεδο
Τεστ 1: Τάξεις Α' – Β'	Προκαταρκτικό Στάδιο – A2
Τεστ 2: Τάξεις Γ' – Δ'	A1 – B1
Τεστ 3: Τάξεις Ε' – ΣΤ'	A2 – B2

Πίνακας 3: Αντιστοιχία τεστ και επιπέδων γλωσσομάθειας

Τα τεστ αποτελούνται από δύο μέρη, το γραπτό τεστ και τη συνέντευξη. Οι δεξιότητες της κατανόησης προφορικού λόγου και γραπτού λόγου, της παραγωγής γραπτού λόγου και το συστατικό της γραμματικής εξετάζονται στο γραπτό τεστ. Η τέταρτη δεξιότητα, δηλαδή η παραγωγή προφορικού λόγου, αξιολογήθηκε με τη βοήθεια μιας δομημένης συνέντευξης αποτελούμενης από ερωτήσεις κλιμακούμενης δυσκολίας.

2.3. ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΓΡΑΠΤΩΝ ΤΕΣΤ

Κατά τη φάση της δημιουργίας των γραπτών τεστ, πάρθηκαν συγκεκριμένες αποφάσεις σχετικά με παραμέτρους των δραστηριοτήτων που περιλαμβάνουν τα τεστ.² Ως προς τις κειμενικές παραμέτρους των δραστηριοτήτων, επιλέχθηκαν κείμενα σχετικά με τη ζωή στο περιβάλλον του σχολείου, καθώς και την καθημερινή επικοινωνία στο πλαίσιο του ευρύτερου κοινωνικού περιβάλλοντος. Όσον αφορά τους τύπους των κειμένων, στα τεστ περιλαμβάνονται επίσημοι και ανεπίσημοι διάλογοι, οδηγίες, δελτία ειδήσεων, δελτία καιρού, προσωπικά γράμματα, αφηγήσεις και πληροφοριακά κείμενα, όπως, για παράδειγμα, άρθρα περιοδικών.

Ως προς τις γλωσσικές παραμέτρους, στα χαμηλότερα επίπεδα γλωσσομάθειας χρησιμοποιήθηκε λεξιλόγιο υψηλής συχνότητας, το οποίο καλύπτει περιοχές, όπως το σπίτι, το σχολείο και η τάξη, το φαγητό, τα ρούχα, τα χρώματα και τα μέρη του σώματος, ενώ στα υψηλότερα επίπεδα το λεξιλόγιο επεκτάθηκε και σε πιο αφηρημένα θέματα, όπως ο αθλητισμός, η διασκέδαση, ο πολιτισμός, η υγεία και η προστασία του περιβάλλοντος.

Τέλος, οι επικοινωνιακές λειτουργίες κατανέμονται στα τεστ ως εξής: το πρώτο τεστ περιλαμβάνει λειτουργίες, όπως η περιγραφή και αναγνώριση αντικειμένων, ανθρώπων και χρωμάτων και η

² Για πιο εκτενή παρουσίαση των τεστ και των αποτελεσμάτων της έρευνας βλ. Τζεβελέκου κ.ά. 2004, 2006 και 2008.

εκτέλεση οδηγιών. Στο δεύτερο τεστ προστέθηκαν λειτουργίες, όπως το να μιλάει κανείς για τον εαυτό του και φίλους, για τις συνήθειές του ή για τον τόπο διαμονής του, ενώ στο τρίτο τεστ προστέθηκαν λειτουργίες, όπως η έκφραση προτιμήσεων (τι του αρέσει και τι όχι), προσωπικών εμπειριών και απόψεων για ένα θέμα. Επίσης, στο δεύτερο και στο τρίτο τεστ ζητείται από τα παιδιά να γράψουν ένα γράμμα σ' ένα φίλο τους.

2.4. Η ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

Κατά πάγια πρακτική, η γραμματική, σε αντίθεση με τις δεξιότητες που αναφέραμε παραπάνω (κατανόηση προφορικού λόγου και γραπτού λόγου, παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου), δεν αξιολογείται συνήθως (ή πάντοτε) ως μια ξεχωριστή ενότητα στα τεστ γλωσσομάθειας. Ωστόσο, στη συγκρότηση των συγκεκριμένων τεστ δεν ακολουθήθηκε η λογική αυτή για λόγους που σχετίζονται με τον τυπολογικό χαρακτήρα της ελληνικής γλώσσας: η ελληνική διαθέτει ένα πλούσιο και αρκετά περίπλοκο κλιτικό σύστημα, το οποίο παίζει σημαντικό ρόλο στις επικοινωνιακές δραστηριότητες. Κατά συνέπεια, η γραμματική ικανότητα του ομιλητή αποτελεί βασικό στοιχείο της γλωσσομάθειάς του.

Η γραμματική εξετάζεται στο τέταρτο και τελευταίο τμήμα όλων των γραπτών τεστ με ασκήσεις κλιμακούμενης δυσκολίας ανά τεστ. Η ιεράρχηση και η κατανομή των γραμματικών φαινομένων βασίστηκε κυρίως σε προηγούμενη έρευνα για την εκμάθηση της Ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας των Βαρλοκώστα και Τριανταφυλλίδου (2003) με δεδομένα από αλλοδαπούς -κυρίως αλβανόφωνους- μαθητές γυμνασίων της Αθήνας. Ελήφθησαν επίσης υπόψη και οι γραμματικές δομές που διδάσκονται στο μάθημα της ελληνικής γλώσσας σε όλες τις τάξεις του μειονοτικού δημοτικού σχολείου, καθώς και η έρευνα των Σφυρόερα, Φτερνιάτη και Γαβριηλίδου (2002) σχετικά με την αξιολόγηση του επιπέδου κατανόησης και παραγωγής προφορικού λόγου, αλλά και γενικότερα του επιπέδου της επικοινωνιακής ικανότητας των μαθητών της Α' δημοτικού.

2.5. Η ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Η δεξιότητα της παραγωγής προφορικού λόγου εξετάζεται με βάση μια δομημένη συνέντευξη κλιμακούμενης δυσκολίας. Οι γλωσσικές δραστηριότητες που συμπεριλαμβάνονται στη συνέντευξη ξεκινούν από αυτές που προβλέπονται από το ΚΕΠΑ για το επίπεδο A1, για παράδειγμα, «μπορεί να θέσει και να απαντήσει ερωτήσεις για τον εαυτό του και άλλους ανθρώπους, πού μένει, ανθρώπους που γνωρίζει, πράγματα που έχει», και φτάνουν ως το επίπεδο B2, για παράδειγμα, «μπορεί να αιτιολογήσει και να υποστηρίξει απόψεις με σαφήνεια δίνοντας σχετικές εξηγήσεις και επιχειρήματα» (Council of Europe 2001: κεφ. 4). Για να συζητηθούν πιο αφηρημένα θέματα, χρησιμοποιήθηκε ως έναυσμα η τεχνική της εικόνας, έτσι ώστε αυτά τα περίπλοκα θέματα να εισαχθούν στη συζήτηση ομαλά (Underhill 1987). Η διάρκεια της συνέντευξης δεν είναι καθορισμένη αλλά εξαρτάται από το επίπεδο γλωσσομάθειας κάθε παιδιού.

3 Αναθεώρηση των Τεστ

Δεδομένου ότι μία από τις παραμέτρους συγκρότησης των τεστ ήταν τα χαρακτηριστικά του πληθυσμού στον οποίο απευθύνονταν, θεωρήθηκε αναγκαίο να αναθεωρηθούν, ώστε να ανταποκρίνονται στα χαρακτηριστικά του πληθυσμού των αλλοδαπών μαθητών που φοιτούν στα σχολεία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Η πρώτη παράμετρος της προσαρμογής αυτής αφορούσε την αντικατάσταση των στοιχείων εκείνων που συνδέονται με τα πολιτισμικά χαρακτηριστικά της Μουσουλμανικής μειονότητας της Θράκης χωρίς να αλλοιωθεί ο χαρακτήρας των τεστ. Τέτοια στοιχεία είναι τα ονόματα των προσώπων (π.χ. *Αϊσέ*), τα φαγητά (π.χ. *Ατζεμ πιλάφ*) και τα τοπωνύμια (π.χ. *Ξάνθη, Κομοτηνή*).

Επιπλέον, στον πληθυσμό των αλλοδαπών μαθητών παρατηρείται μεγαλύτερο εύρος επιπέδων γλωσσομάθειας ανά τάξη σε σχέση με το μαθητικό πληθυσμό της Μειονότητας, καθώς τα παιδιά εντάσσονται στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα με βάση την ηλικία τους ανεξάρτητα από το χρόνο παραμονής τους στην Ελλάδα και τη γνώση της ελληνικής. Με αυτό το δεδομένο, στα επικαιροποιημένα τεστ θεωρήθηκε αναγκαίο να διευρυνθεί το εύρος των ηλικιών στις οποίες χορηγείται κάθε τεστ. Προκειμένου ο εκπαιδευτικός να επιλέξει το καταλληλό τεστ για κάθε μαθητή, προτείνεται να προηγείται η διεξαγωγή της συνέντευξης και, μετά την αρχική εκτίμηση του επιπέδου στον προφορικό λόγο, να χορηγείται το γραπτό τεστ που ανταποκρίνεται στην ηλικία και το διαγνωσθέν επίπεδο γλωσσομάθειας (βλ. Πίνακα 4).

Τεστ	Ηλικίες	Επίπεδα
Ας μιλήσουμε Ελληνικά I	6 – 9	A2 A1 Προκαταρκτικό Στάδιο
Ας μιλήσουμε Ελληνικά II	8 – 11	B1 A2 A1
Ας μιλήσουμε Ελληνικά III	10 – 12	B2 B1 A2

Πίνακας 4: Αντιστοιχία τεστ, ηλικιών και επιπέδων γλωσσομάθειας των γραπτών τεστ

Δεδομένου ότι τα αρχικά τεστ συγκροτήθηκαν το 2003, υπάρχουν αναφορές σε πρόσωπα που βρίσκονταν στην επικαιρότητα την εποχή συγκρότησης των τεστ (π.χ. συνέντευξη με την Κατερίνα Θάνου). Οι αναφορές αυτές απαλείφθηκαν στα νέα τεστ και επιπλέον επικαιροποιήθηκαν οι αναφορές σε χρηματικά ποσά (π.χ. τιμή βιβλίου 3 ευρώ).

Κατά την χορήγηση των «Ας μιλήσουμε Ελληνικά I, II, III» στους μαθητές της μουσουλμανικής μειονότητας παρατηρήθηκε ότι ορισμένες ασκήσεις και επιμέρους ερωτήματα δεν διέκριναν αποτελεσματικά το επίπεδο γλωσσομάθειας. Τα στοιχεία αυτά των τεστ, περιορισμένα σε αριθμό, διορθώθηκαν ή αντικαταστάθηκαν (π.χ. η δραστηριότητα παραγωγής γράμματος του «Ας μιλήσουμε Ελληνικά II» αντικαταστάθηκε με δραστηριότητα παραγωγής ημερολογιακής καταγραφής, με την οποία τα παιδιά είναι πιο εξοικειωμένα).

Τέλος, πραγματοποιήθηκε αναθεώρηση του γραφιστικού σχεδιασμού και της εικονογράφησης, για να καταστούν τα τεστ πιο εύληπτα και πρακτικά στη χορήγηση καθώς και αισθητικά πιο ομοιόμορφα και ελκυστικά για τους μαθητές. Επιπλέον, οι αλλαγές στην εικονογράφηση αφορούσαν την προσαρμογή στην πραγματικότητα των σύγχρονων σχολείων, όπου φοιτούν παιδιά από διαφορετικές χώρες προέλευσης και με διαφορετικά εξωτερικά χαρακτηριστικά.

4 Αναφορές

Ξενόγλωσσες

- Bachman, Lyle F. 1990. *Fundamental considerations in language testing*. Oxford University Press, Oxford.
- Council of Europe, 2001. *Common European framework of reference for languages*. Cambridge University Press, Cambridge.
- McNamara, Timothy. 1996. *Measuring Second Language Performance*. Longman, London.
- O' Sullivan, Barry & Weir, Cyril. 2002. Notes from the *Language Testing and Test Development Course [LTTD]*. University of Reading.
- Underhill, Nic. 1987. *Testing spoken language*. Cambridge University Press, Cambridge.
- Weir, Cyril J. 1993. *Understanding and developing language tests*. Prentice Hall, New York.
- . 2004. *Language Testing and Validation: an evidence based approach*. Palgrave MacMillan, Basingstoke.

Ελληνόγλωσσες

- Βαρλοκώστα, Σπυριδούλα & Τριανταφυλλίδου, Λήδα. 2003. *Καθορισμός Επιπέδων Γλωσσομάθειας στην Ελληνική ως Δεύτερη Γλώσσα*. Κε.Δ.Α., ΕΚΠΑ, Αθήνα.
- Διατμηματικό Πρόγραμμα Διδασκαλίας της Ελληνικής ως Ξένης Γλώσσας 1998. *Αναλυτικό Πρόγραμμα για τη Διδασκαλία της Ν.Ε. ως Ξένης Γλώσσας σε Ενηλίκους (Επίπεδα 1 και 2: Εισαγωγικό και Βασικό)*. ΕΚΠΑ, Αθήνα.
- Κοντός, Παναγιώτης & Ιακώβου, Μαρία & Μπέλλα, Σπυριδούλα & Μόζερ, Αμαλία & Χειλά-Μαρκοπούλου, Δέσποινα. 2002. *Αναλυτικό πρόγραμμα διδασκαλίας σε ενήλικους: επίπεδο επάρκειας*. ΕΚΠΑ, Αθήνα.
- Σφυρόερα, Μαρία & Φτεριιάτη, Άννα & Γαβρηλίδου, Ζωή. 2002. *Εξέταση του γλωσσικού επιπέδου μαθητών της Α' δημοτικού μειονοτικών σχολείων της Θράκης*. Εσωτερική έκθεση στο πρόγραμμα «Εκπαίδευση Μουσουλμανοπαίδων».
- Τζεβελέκου Μαρία, Κάντζου Βασιλική, Σταμούλη Σπυριδούλα, Λύτρα Βάλλη, Χονδρογιάννη Βασιλική, Παπαγεωργακόπουλος Γιάννης, Βαρλοκώστα Σπυριδούλα & Ιακώβου Μαρία. 2004. «Η Ελληνική ως δεύτερη γλώσσα: Κλίμακα αξιολόγησης και μέτρηση του επιπέδου γνώσης της Ελληνικής στα μειονοτικά δημοτικά σχολεία της Θράκης. 2004. Τελική έκθεση της δράσης «Προσδιορισμός επιπέδων ελληνομάθειας» στο πρόγραμμα «Εκπαίδευση Μουσουλμανοπαίδων 2002-2004». Περίληψη της έκθεσης είναι διαθέσιμη στην ιστοσελίδα http://www.museduc.gr/docs/web_erevna.pdf.
- Τζεβελέκου Μαρία, Κάντζου Βασιλική, Σταμούλη Σπυριδούλα, Χονδρογιάννη Βασιλική, Βαρλοκώστα Σπυριδούλα, Ιακώβου Μαρία, Λύτρα Βάλλη, Σιούπη Αθηνά & Τερζή Αρχόντω. 2006. «Μελέτη της ελληνομάθειας στα μειονοτικά δημοτικά σχολεία της Θράκης. *Νέες κατευθύνσεις στην εφαρμοσμένη γλωσσολογία*». Στο *Πρακτικά του 13ου Διεθνούς Συνεδρίου της Ελληνικής Εταιρείας Εφαρμοσμένης Γλωσσολογίας*. Τόμος 9. University Studio Press, Θεσσαλονίκη, 343 – 357.
- Τζεβελέκου Μαρία, Σταμούλη Σπυριδούλα, Κάντζου Βασιλική, Παπαγεωργακόπουλος Γιάννης, Χονδρογιάννη Βασιλική, Βαρλοκώστα Σπυριδούλα, Ιακώβου Μαρία & Λύτρα Βάλλη. 2008. «Η Ελληνική ως δεύτερη γλώσσα: Ευρωπαϊκή κλίμακα αξιολόγησης των γλωσσών και κατάταξη σε επίπεδα γλωσσομάθειας». Στο Θάλεια Δραγώνα & Άννα Φραγκουδάκη (επιμ.). *Πρόσθεση, όχι αφαίρεση, Πολλαπλασιασμός, όχι διαίρεση: Η μεταρρυθμιστική παρέμβαση στην εκπαίδευση της μειονότητας της Θράκης*. Μεταίχιμο, Αθήνα, 155-174.

